C/2024/6815

29.11.2024

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 21ης Οκτωβρίου 2024

σχετικά με την οικονομική και δημοσιονομική πολιτική, την πολιτική απασχόλησης και τη διαρθρωτική πολιτική της Ελλάδας

(C/2024/6815)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121 παράγραφος 2 και το άρθρο 148 παράγραφος 4,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1263 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024, σχετικά με τον αποτελεσματικό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και την πολυμερή δημοσιονομική εποπτεία και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 ([1]) του Συμβουλίου, και ιδίως το άρθρο 3 παράγραφος 3,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με την πρόληψη και τη διόρθωση των υπερβολικών μακροοικονομικών ανισορροπιών ([2]), και ιδίως το άρθρο 6 παράγραφος 1,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Απασχόλησης,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([3]), με τον οποίο θεσπίστηκε ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας («μηχανισμός»), άρχισε να ισχύει στις 19 Φεβρουαρίου 2021. Ο μηχανισμός παρέχει χρηματοδοτική στήριξη στα κράτη μέλη για την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, η οποία συνεπάγεται δημοσιονομική ώθηση χρηματοδοτούμενη από την Ένωση. Σύμφωνα με τις προτεραιότητες του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου για τον συντονισμό της οικονομικής πολιτικής, ο μηχανισμός συμβάλλει στην οικονομική και κοινωνική ανάκαμψη και στην υλοποίηση βιώσιμων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, ιδίως μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων για την προώθηση της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης και για να καταστούν οι οικονομίες των κρατών μελών πιο ανθεκτικές.. Συμβάλλει επίσης στην ενίσχυση των δημόσιων οικονομικών και στην τόνωση της ανάπτυξης και της δημιουργίας θέσεων εργασίας μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, στη βελτίωση της εδαφικής συνοχής εντός της Ένωσης και στη στήριξη της συνεχιζόμενης εφαρμογής του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων.

(2) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2023/435 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([4]) («κανονισμός REPowerEU»), ο οποίος εκδόθηκε στις 27 Φεβρουαρίου 2023, αποσκοπεί στη σταδιακή κατάργηση της εξάρτησης της Ένωσης από τις εισαγωγές ρωσικών ορυκτών καυσίμων. Με τον τρόπο αυτόν θα βοηθήσει να επιτευχθεί ενεργειακή ασφάλεια και να διαφοροποιηθεί ο ενεργειακός εφοδιασμός της Ένωσης, ενώ παράλληλα θα αυξήσει την αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, τις

([1]) ΕΕ L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) ΕΕ L 306 της 23.11.2011, σ. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.
([3]) Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΕΕ L 57 της 18.2.2021, σ. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).
([4]) Κανονισμός (ΕΕ) 2023/435 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Φεβρουαρίου 2023, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 όσον αφορά τα κεφάλαια για το REPowerEU στα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, (ΕΕ) 2021/1060 και (ΕΕ) 2021/1755 και της οδηγίας 2003/87/ΕΚ (ΕΕ L 63 της 28.2.2023, σ. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

ικανότητες αποθήκευσης ενέργειας και την ενεργειακή απόδοση. Η Ελλάδα πρόσθεσε ένα νέο κεφάλαιο για το REPowerEU στο οικείο εθνικό σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, με στόχο τη χρηματοδότηση καίριων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που θα συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων του REPowerEU.

(3) Στις 16 Μαρτίου 2023 η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση με τίτλο «Μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα της ΕΕ: προοπτικές μετά το 2030» με σκοπό την τεκμηρίωση των αποφάσεων πολιτικής και τη δημιουργία συνθηκών-πλαισίου για την ενίσχυση της ανάπτυξης. Η ανακοίνωση πλαισιώνει την ανταγωνιστικότητα σε εννέα αλληλοενισχυόμενους κινητήριους μοχλούς. Μεταξύ των εν λόγω κινητήριων μοχλών, η πρόσβαση σε ιδιωτικά κεφάλαια, η έρευνα και η καινοτομία, η εκπαίδευση και οι δεξιότητες, καθώς και μια λειτουργική ενιαία αγορά αναδεικνύονται ως πρωταρχικές προτεραιότητες πολιτικής για μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις, ώστε να αντιμετωπιστούν οι σημερινές προκλήσεις παραγωγικότητας και να ενισχυθεί η μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα της Ένωσης και των κρατών μελών της. Στις 14 Φεβρουαρίου 2024 η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση με τίτλο «Ετήσια έκθεση για το έτος 2024 σχετικά με την ενιαία αγορά και την ανταγωνιστικότητα 2024». Η εν λόγω ανακοίνωση αναλύει τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα και τις προκλήσεις της ευρωπαϊκής ενιαίας αγοράς, παρακολουθώντας τις ετήσιες εξελίξεις βάσει των εννέα κινητήριων μοχλών ανταγωνιστικότητας που καθορίστηκαν.

(4) Στις 21 Νοεμβρίου 2023 η Επιτροπή ενέκρινε την ετήσια έρευνα για τη βιώσιμη ανάπτυξη 2024, η οποία σηματοδότησε την έναρξη του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου 2024για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών. Στις 22 Μαρτίου 2024 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε τις προτεραιότητες της ετήσιας έρευνας για τη βιώσιμη ανάπτυξη 2024, οι οποίες επικεντρώνονται στις τέσσερις παραμέτρους της ανταγωνιστικής βιωσιμότητας. Στις 21 Νοεμβρίου 2023, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, η Επιτροπή ενέκρινε επίσης την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης 2024, στην οποία η Ελλάδα συγκαταλέγεται μεταξύ των κρατών μελών που μπορεί να αντιμετωπίζουν, ή κινδυνεύουν να αντιμετωπίσουν, ανισορροπίες και για τα οποία απαιτείται εμπεριστατωμένη επισκόπηση. Την ίδια ημερομηνία, η Επιτροπή ενέκρινε επίσης γνώμη σχετικά με το σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος 2024 της Ελλάδας. Η Επιτροπή ενέκρινε επίσης σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ και πρόταση σχετικά με την κοινή έκθεση για την απασχόληση 2024, όπου αναλύεται η εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση και των αρχών του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων. Το Συμβούλιο ενέκρινε τη σύσταση σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ ([5]) («σύσταση του 2024 σχετικά με τη ζώνη του ευρώ») στις 12 Απριλίου 2024 και την κοινή έκθεση για την απασχόληση στις 11 Μαρτίου 2024.

(5) Στις 30 Απριλίου 2024 τέθηκε σε ισχύ το νέο πλαίσιο οικονομικής διακυβέρνησης της Ένωσης. Το πλαίσιο περιλαμβάνει τον νέο κανονισμό (ΕΕ) 2024/1263 σχετικά με τον αποτελεσματικό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και την πολυμερή δημοσιονομική εποπτεία, τον τροποποιημένο κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1467/97 ([6]) για την επιτάχυνση και τη διασαφήνιση της εφαρμογής της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος, καθώς και την τροποποιημένη οδηγία 2011/85/ΕΕ του Συμβουλίου ([7]) σχετικά με τις απαιτήσεις για τα δημοσιονομικά πλαίσια των κρατών μελών. Οι στόχοι του νέου πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης είναι η προώθηση υγιών και βιώσιμων δημόσιων οικονομικών, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης και ανθεκτικότητας μέσω μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων και η πρόληψη των υπερβολικών δημοσιονομικών ελλειμμάτων. Το νέο πλαίσιο οικονομικής διακυβέρνησης προωθεί επίσης την ανάληψη ιδίας ευθύνης σε εθνικό επίπεδο και επικεντρώνεται περισσότερο σε μεσοπρόθεσμο επίπεδο, σε συνδυασμό με πιο αποτελεσματική και πιο συνεκτική επιβολή. Κάθε κράτος μέλος πρέπει να υποβάλει στο Συμβούλιο και την Επιτροπή εθνικό μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιο. Το εθνικό μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιο περιλαμβάνει τις δημοσιονομικές, μεταρρυθμιστικές και επενδυτικές δεσμεύσεις ενός κράτους μέλους και καλύπτουν χρονικό ορίζοντα προγραμματισμού τεσσάρων ή πέντε ετών, ανάλογα με την κανονική διάρκεια της εθνικής κοινοβουλευτικής περιόδου. Η πορεία των καθαρών δαπανών ([8]) στα εθνικά μεσοπρόθεσμα δημοσιονομικά-διαρθρωτικά σχέδια πρέπει να πληροί τις απαιτήσεις του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων για θέση ή διατήρηση του χρέους της γενικής κυβέρνησης σε αξιόπιστα καθοδική πορεία έως το πέρας της περιόδου προσαρμογής ή για διατήρησή του σε συνετά επίπεδα κάτω από το 60 % του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕΠ), καθώς και για μείωση και/ή διατήρηση του ελλείμματος της γενικής κυβέρνησης κάτω από την τιμή αναφοράς της Συνθήκης του 3 % του ΑΕΠ σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα. Όταν κράτος μέλος δεσμεύεται να υλοποιήσει ένα κατάλληλο σύνολο μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων σύμφωνα με τα κριτήρια που περιγράφονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1263, η περίοδος προσαρμογής μπορεί να παραταθεί έως και κατά τρία έτη. Προκειμένου να στηρίξει την κατάρτιση των εν λόγω εθνικών μεσοπρόθεσμων δημοσιονομικών-διαρθρωτικών σχεδίων, στις 21 Ιουνίου 2024, η Επιτροπή δημοσίευσε καθοδήγηση σχετικά με τις πληροφορίες που πρέπει να παρέχουν τα κράτη μέλη στα εθνικά μεσοπρόθεσμα δημοσιονομικά-διαρθρωτικά σχέδιά τους και στις ετήσιες εκθέσεις προόδου τους. Σύμφωνα με τα άρθρα 5 και 36 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, η Επιτροπή διαβίβασε στα κράτη μέλη πορείες αναφοράς και τεχνικές πληροφορίες, ανάλογα με την περίπτωση. Τα κράτη μέλη πρέπει να υποβάλουν τα εθνικά μεσοπρόθεσμα δημοσιονομικά-διαρθρωτικά σχέδιά τους έως τις 20 Σεπτεμβρίου 2024, εκτός εάν το κράτος μέλος και η Επιτροπή

([5]) Σύσταση του Συμβουλίου (ΕΕ), της 12ης Απριλίου 2024, σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ (ΕΕ C, C/2024/2807, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2807/oj).

([6]) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1467/97 του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 1997, για την επιτάχυνση και τη διασαφήνιση της εφαρμογής της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος (ΕΕ L 209, 2.8.1997, σ. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/oj).

([7]) Οδηγία 2011/85/ΕΕ του Συμβουλίου, της 8ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με τις απαιτήσεις για τα δημοσιονομικά πλαίσια των κρατών μελών (ΕΕ L 306, 23.11.2011, σ. 41, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/oj).

([8]) Οι καθαρές δαπάνες όπως ορίζονται στο άρθρο 2 σημείο 2) του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263 «Καθαρές δαπάνες»: οι κρατικές δαπάνες μετά την αφαίρεση i) των δαπανών για τόκους, ii) των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων, iii) των δαπανών για προγράμματα της Ένωσης που καλύπτονται στο σύνολό τους από ενωσιακά κονδύλια, iv) των εθνικών δαπανών για τη συγχρηματοδότηση προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από την Ένωση, v) των κυκλικών στοιχείων των δαπανών για επιδόματα ανεργίας και vi) των έκτακτων και άλλων προσωρινών μέτρων.

συμφωνήσουν να παρατείνουν την προθεσμία για εύλογο χρονικό διάστημα. Σύμφωνα με τα εθνικά νομικά τους πλαίσια, τα κράτη μέλη μπορούν να συζητούν τα σχέδια μεσοπρόθεσμων σχεδίων τους με τα εθνικά τους κοινοβούλια, να ζητούν από τα ανεξάρτητα δημοσιονομικά όργανα να εκδώσουν γνώμη και να διεξάγουν διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους και άλλους εθνικούς ενδιαφερόμενους φορείς.

(6) Το 2024 το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών εξακολουθεί να εξελίσσεται σύμφωνα με την εφαρμογή του μηχανισμού. Η πλήρης εφαρμογή των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας εξακολουθεί να είναι απαραίτητη για την υλοποίηση των προτεραιοτήτων πολιτικής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, δεδομένου ότι τα σχέδια συμβάλλουν στην αποτελεσματική αντιμετώπιση του συνόλου ή σημαντικού υποσυνόλου των προκλήσεων που προσδιορίζονται στις σχετικές ειδικές ανά χώρα συστάσεις που εκδόθηκαν τα προηγούμενα έτη. Οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις των ετών 2019, 2020, 2022 και 2023 διατηρούν εξίσου τη σημασία τους για τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας που έχουν αναθεωρηθεί, επικαιροποιηθεί ή τροποποιηθεί σύμφωνα με τα άρθρα 14, 18 και 21 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241.

(7) Στις 27 Απριλίου 2021 η Ελλάδα υπέβαλε στην Επιτροπή το οικείο εθνικό σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, σύμφωνα με το άρθρο 18 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241. Δυνάμει του άρθρου 19 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, η Επιτροπή αξιολόγησε τη συνάφεια, την αποτελεσματικότητα, την αποδοτικότητα και τη συνοχή του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές αξιολόγησης που καθορίζονται στο παράρτημα V του εν λόγω κανονισμού. Στις 13 Ιουλίου 2021 το Συμβούλιο εξέδωσε την εκτελεστική απόφασή του σχετικά με την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Ελλάδας ([9]), η οποία τροποποιήθηκε στις 8 Δεκεμβρίου 2023 δυνάμει του άρθρου 18 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 με σκοπό να επικαιροποιηθεί η μέγιστη χρηματοδοτική συνεισφορά για μη επιστρεπτέα χρηματοδοτική στήριξη, καθώς και να συμπεριληφθεί το κεφάλαιο για το REPowerEU ([10]). Η αποδέσμευση των δόσεων εξαρτάται από την έκδοση απόφασης της Επιτροπής, σύμφωνα με το άρθρο 24 παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, που δηλώνει ότι η Ελλάδα έχει εκπληρώσει ικανοποιητικά τα σχετικά ορόσημα και τους στόχους που έχουν καθοριστεί στην εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου. Η ικανοποιητική εκπλήρωση προϋποθέτει ότι η επίτευξη των προηγούμενων οροσήμων και στόχων δεν έχει αναιρεθεί.

(8) Στις 30 Απριλίου 2024 η Ελλάδα υπέβαλε το οικείο εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2024 και το οικείο πρόγραμμα σταθερότητας 2024, σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου ([11]). Σύμφωνα με το άρθρο 27 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2024 αποτυπώνει επίσης την εξαμηνιαία έκθεση της Ελλάδας σχετικά με την πρόοδο που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση του οικείου σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

(9) Στις 19 Ιουνίου 2024 η Επιτροπή δημοσίευσε την έκθεση χώρας 2024 για την Ελλάδα. Αξιολόγησε την πρόοδο της Ελλάδας όσον αφορά την εφαρμογή των σχετικών ειδικών ανά χώρα συστάσεων που εκδόθηκαν από το Συμβούλιο μεταξύ 2019 και 2023 και προέβη σε απολογισμό της εφαρμογής του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Ελλάδας. Με βάση την εν λόγω ανάλυση, η έκθεση χώρας εντόπισε κενά όσον αφορά τις προκλήσεις που δεν περιλαμβάνονται, ή περιλαμβάνονται μόνο εν μέρει, στο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, καθώς και νέες και αναδυόμενες προκλήσεις. Αξιολόγησε επίσης την πρόοδο της Ελλάδας όσον αφορά την υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και την επίτευξη των πρωταρχικών στόχων της Ένωσης για την απασχόληση, τις δεξιότητες και τη μείωση της φτώχειας, καθώς και την πρόοδο όσον αφορά την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών.

(10) Η Επιτροπή διενήργησε εμπεριστατωμένη επισκόπηση βάσει του άρθρου 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 για την Ελλάδα. Τα κύρια πορίσματα της αξιολόγησης των μακροοικονομικών ευπαθειών της Ελλάδας από το προσωπικό της Επιτροπής για τους σκοπούς του εν λόγω κανονισμού δημοσιεύτηκαν τον Απρίλιο του 2024. Στις 19 Ιουνίου 2024 η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Ελλάδα αντιμετωπίζει μακροοικονομικές ανισορροπίες μετά τον εντοπισμό υπερβολικών ανισορροπιών το 2023. Ειδικότερα, η Ελλάδα αντιμετωπίζει ευπάθειες που σχετίζονται με το υψηλό δημόσιο χρέος και το υψηλό απόθεμα μη εξυπηρετούμενων δανείων σε ένα περιβάλλον υψηλής ανεργίας, οι οποίες εξακολουθούν να είναι σημαντικές αν και έχουν υποχωρήσει αισθητά και αναμένεται να υποχωρήσουν περαιτέρω. Ωστόσο, η εξωτερική θέση παραμένει αδύναμη. Ο δείκτης του δημόσιου χρέους ως προς το ΑΕΠ συνέχισε να μειώνεται και, ενώ παραμένει σε υψηλά επίπεδα σχεδόν στο 162 % το 2023, οι βραχυπρόθεσμοι κίνδυνοι για τη βιωσιμότητα του χρέους φαίνονται χαμηλοί. Η αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ αποτέλεσε σημαντικό παράγοντα για την ταχεία μείωση του δημόσιου χρέους ως προς το ΑΕΠ τα τελευταία έτη και η αναμενόμενη περαιτέρω βελτίωση των δημοσιονομικών ισοζυγίων αναμένεται να διασφαλίσει ότι θα συνεχίσει να μειώνεται. Το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών, το οποίο διευρύνθηκε εμφανώς κατά την περίοδο 2020-2022, μειώθηκε σημαντικά το 2023, αλλά παραμένει σε υψηλά επίπεδα σε ένα πλαίσιο έντονης εγχώριας ζήτησης. Κατά το τρέχον και το επόμενο έτος αναμένονται οριακές μόνο βελτιώσεις του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών, καθώς η έντονη αύξηση των επενδύσεων προβλέπεται να διατηρήσει τις εισαγωγές σε υψηλά επίπεδα. Ο άκρως αρνητικός δείκτης της καθαρής διεθνούς επενδυτικής θέσης (NIIP) ως προς το ΑΕΠ βελτιώθηκε επίσης πέρυσι λόγω της υψηλής

([9]) ST 10152/21 INIT· ST 10152/21 ADD 1.

([10]) Εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου, της 8ης Δεκεμβρίου 2023, για την τροποποίηση της εκτελεστικής απόφασης της 13ης Ιουλίου 2021 σχετικά με την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Ελλάδας (ST 15831/23 INIT· ST 15831/23 ADD 1).

([11]) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 1997, για την ενίσχυση της εποπτείας της δημοσιονομικής κατάστασης και την εποπτεία και το συντονισμό των οικονομικών πολιτικών (ΕΕ L 209 της 2.8.1997, σ. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1466/oj).

αύξησης του ονομαστικού ΑΕΠ, αλλά παραμένει ο ασθενέστερος στην Ένωση. Τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια παρουσίασαν σημαντική μείωση τα τελευταία έτη και συνέχισαν να μειώνονται το 2023, αλλά η ρύθμιση των μη εξυπηρετούμενων δανείων εκτός του τραπεζικού τομέα παραμένει αργή και, ως εκ τούτου, εξακολουθούν να επιβαρύνουν την οικονομία. Η απασχόληση αυξήθηκε και η ανεργία μειώθηκε περαιτέρω, αλλά εξακολουθεί να είναι σχετικά υψηλή. Η συνεχής δράση πολιτικής και οι εκτεταμένες διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις των τελευταίων ετών είχαν σαφώς ως αποτέλεσμα τη μείωση των ευπαθειών που εντοπίστηκαν. Η διατήρηση του συνετού δημοσιονομικού προσανατολισμού και η συνέχιση της έγκαιρης εφαρμογής του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας παραμένουν ζωτικής σημασίας για να βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητα και να διασφαλιστεί η επανεξισορρόπηση της οικονομίας, μεταξύ άλλων όσον αφορά την εξωτερική θέση.

(11) Σύμφωνα με στοιχεία επικυρωμένα από την Eurostat, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης της Ελλάδας μειώθηκε από 2,5 % του ΑΕΠ το 2022 σε 1,6 % το 2023, ενώ το χρέος της γενικής κυβέρνησης υποχώρησε από 172,7 % του ΑΕΠ στα τέλη του 2022 σε 161,9 % στα τέλη του 2023.

(12) Στις 12 Ιουλίου 2022 το Συμβούλιο συνέστησε ([12]) στην Ελλάδα να λάβει μέτρα προκειμένου να εξασφαλίσει το 2023 μια συνετή δημοσιονομική πολιτική, περιορίζοντας συγκεκριμένα την αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών κάτω από τη μεσοπρόθεσμη αύξηση του δυνητικού προϊόντος ([13]), λαμβάνοντας υπόψη τη συνεχιζόμενη προσωρινή και στοχευμένη στήριξη προς τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις που είναι περισσότερο ευάλωτα στις αυξήσεις των τιμών της ενέργειας και προς τα άτομα που εγκαταλείπουν την Ουκρανία. Ταυτόχρονα συνέστησε στην Ελλάδα να προσαρμόσει τις τρέχουσες δαπάνες στην εξελισσόμενη κατάσταση. Το Συμβούλιο συνέστησε επίσης στην Ελλάδα να επεκτείνει τις δημόσιες επενδύσεις για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και για την ενεργειακή ασφάλεια, λαμβάνοντας υπόψη την πρωτοβουλία REPowerEU, μεταξύ άλλων κάνοντας χρήση του μηχανισμού και άλλων ταμείων της Ένωσης. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, το 2023 ο δημοσιονομικός προσανατολισμός ([14]) ήταν επεκτατικός, κατά 0,5 % του ΑΕΠ, σε περιβάλλον υψηλού πληθωρισμού. Το 2023 η αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών (εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων) είχε συσταλτική συμβολή ύψους 0,6 % του ΑΕΠ στον δημοσιονομικό προσανατολισμό και ήταν σύμφωνη με τη σύσταση του Συμβουλίου της 12ης Ιουλίου 2022. Η συσταλτική συμβολή των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών οφειλόταν στην κατά 2,7 % του ΑΕΠ μείωση του κόστους των (στοχευμένων και μη στοχευμένων) μέτρων στήριξης έκτακτης ανάγκης προς τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις για την αντιμετώπιση των αυξήσεων των τιμών της ενέργειας. Οι κύριοι παράγοντες αύξησης των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών (εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων) ήταν οι κοινωνικές μεταβιβάσεις, συμπεριλαμβανομένων των συντάξεων. Οι δαπάνες που χρηματοδοτήθηκαν από επιχορηγήσεις βάσει του μηχανισμού και άλλων ταμείων της Ένωσης ανήλθαν στο 2,5 % του ΑΕΠ το 2023. Οι εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις ανήλθαν στο 2,6 % του ΑΕΠ το 2023, ποσοστό που συνιστά αύξηση κατά 0,2 εκατοστιαίες μονάδες σε σύγκριση με το 2022. Η Ελλάδα χρηματοδότησε πρόσθετες επενδύσεις μέσω του μηχανισμού και άλλων ταμείων της Ένωσης. Χρηματοδότησε δημόσιες επενδύσεις για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και για την ενεργειακή ασφάλεια, όπως η στήριξη της ανάπτυξης νέων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας, που διευκολύνεται μέσω της αναβάθμισης των υποδομών μεταφοράς, και η παροχή χρηματοδοτικής συνδρομής σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις που τους επιτρέπει να υιοθετήσουν ψηφιακές λύσεις. Οι εν λόγω δημόσιες επενδύσεις χρηματοδοτούνται από τον μηχανισμό και άλλα ταμεία της Ένωσης.

(13) Στο πρόγραμμα σταθερότητας 2024, το μακροοικονομικό σενάριο στο οποίο στηρίζονται οι δημοσιονομικές προβλέψεις προβλέπει αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ κατά 2,5 % το 2024 και κατά 2,6 % το 2025, ενώ προβλέπει τον πληθωρισμό, μετρούμενο με τον εναρμονισμένο δείκτη τιμών καταναλωτή (ΕνΔΤΚ), στο 2,6 % το 2024 και στο 2,0 % το 2025. Το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης αναμένεται να μειωθεί στο 1,2 % του ΑΕΠ το 2024 και στο 0,9 % του ΑΕΠ το 2025, ενώ ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ αναμένεται να μειωθεί στο 152,7 % έως τα τέλη του 2024 και στο 146,3 % έως τα τέλη του 2025. Το πρόγραμμα σταθερότητας 2024 δεν περιλαμβάνει δημοσιονομικές προβλέψεις πέραν του 2025.

(14) Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής, το πραγματικό ΑΕΠ θα αυξηθεί κατά 2,2 % το 2024 και κατά 2,3 % το 2025, και ο πληθωρισμός, μετρούμενος με τον ΕνΔΤΚ, θα διαμορφωθεί στο 2,8 % το 2024 και στο 2,1 % το 2025.

([12]) Σύσταση του Συμβουλίου, της 12ης Ιουλίου 2022, σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2022 της Ελλάδας και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας 2022 της Ελλάδας (ΕΕ C 334 της 1.9.2022, σ. 60).

([13]) Με βάση τις εαρινές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής, η μεσοπρόθεσμη αύξηση του δυνητικού προϊόντος της Ελλάδας το 2023 εκτιμάται σε 4,5 % σε ονομαστικούς όρους, με βάση τον 10ετή μέσο πραγματικό δυνητικό ρυθμό αύξησης και τον αποπληθωριστή του ΑΕΠ για το 2023.

([14]) Ο δημοσιονομικός προσανατολισμός ορίζεται ως μέτρο της ετήσιας μεταβολής της υποκείμενης δημοσιονομικής θέσης της γενικής κυβέρνησης. Αποσκοπεί στην αξιολόγηση της οικονομικής ώθησης που απορρέει από τις δημοσιονομικές πολιτικές, τόσο αυτές που χρηματοδοτούνται σε εθνικό επίπεδο όσο και αυτές που χρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό της Ένωσης. Ο δημοσιονομικός προσανατολισμός μετράται ως η διαφορά μεταξύ i) της μεσοπρόθεσμης δυνητικής ανάπτυξης και ii) της μεταβολής των πρωτογενών δαπανών, εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων (και εξαιρουμένων των προσωρινών μέτρων έκτακτης ανάγκης που σχετίζονται με την κρίση της νόσου COVID-19) και συμπεριλαμβανομένων των δαπανών που χρηματοδοτούνται από μη επιστρεπτέα στήριξη (επιχορηγήσεις) από τον μηχανισμό και άλλα ταμεία της Ένωσης.

(15) Στις εαρινές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής προβλέπεται έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης ύψους 1,2 % του ΑΕΠ το 2024, ενώ ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ προβλέπεται να μειωθεί στο 153,9 % έως τα τέλη του 2024. Η μείωση του ελλείμματος το 2024 αντικατοπτρίζει κυρίως τη συγκρατημένη αύξηση των κοινωνικών παροχών σε σύγκριση με την αύξηση των εσόδων. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός προβλέπεται να είναι επεκτατικός κατά 0,3 % του ΑΕΠ το 2024.

(16) Δαπάνες ύψους 1,5 % του ΑΕΠ αναμένεται να χρηματοδοτηθούν με μη επιστρεπτέα στήριξη («επιχορηγήσεις») βάσει του μηχανισμού το 2024, έναντι 1,0 % του ΑΕΠ το 2023, σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής. Οι δαπάνες που χρηματοδοτούνται από επιχορηγήσεις βάσει του μηχανισμού θα καταστήσουν δυνατή την πραγματοποίηση επενδύσεων υψηλής ποιότητας και την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων που ενισχύουν την παραγωγικότητα χωρίς άμεσο αντίκτυπο στο ισοζύγιο ή το χρέος της γενικής κυβέρνησης της Ελλάδας. Δαπάνες που ανέρχονται σε λιγότερο από 0,1 % του ΑΕΠ αναμένεται να χρηματοδοτηθούν με δάνεια από τον μηχανισμό, τόσο το 2023 όσο και το 2024, σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής.

(17) Στις 14 Ιουλίου 2023 το Συμβούλιο συνέστησε ([15]) στην Ελλάδα να διασφαλίσει συνετή δημοσιονομική πολιτική, ιδίως περιορίζοντας την ονομαστική αύξηση των καθαρών εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών δαπανών ([16]) το 2024 σε ποσοστό που να μην υπερβαίνει το 2,6 %. Κατά την εκτέλεση των προϋπολογισμών τους για το 2023 και την κατάρτιση των σχεδίων δημοσιονομικών προγραμμάτων τους για το 2024, τα κράτη μέλη κλήθηκαν να λάβουν υπόψη ότι η Επιτροπή θα πρότεινε στο Συμβούλιο να κινήσει διαδικασίες υπερβολικού ελλείμματος στη βάση του ελλείμματος βάσει των απολογιστικών στοιχείων για το 2023. Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής, οι καθαρές εθνικά χρηματοδοτούμενες πρωτογενείς δαπάνες της Ελλάδας προβλέπεται να αυξηθούν κατά 1,8 % το 2024 ([17]), ποσοστό που είναι χαμηλότερο από τον συνιστώμενο μέγιστο ρυθμό αύξησης. Αυτό συνάδει με τη σύσταση του Συμβουλίου.

(18) Επιπλέον, το Συμβούλιο συνέστησε στην Ελλάδα να λάβει μέτρα για τη σταδιακή κατάργηση των μέτρων στήριξης έκτακτης ανάγκης στον τομέα της ενέργειας τα οποία είναι σε ισχύ και να χρησιμοποιήσει τα σχετικά κονδύλια που θα εξοικονομηθούν για τη μείωση του δημόσιου ελλείμματος, το συντομότερο δυνατόν το 2023 και το 2024. Το Συμβούλιο συνέστησε περαιτέρω ότι, εάν νέες αυξήσεις των τιμών της ενέργειας καταστήσουν αναγκαία τη θέσπιση νέων μέτρων στήριξης ή τη συνέχισή τους, η Ελλάδα πρέπει να διασφαλίσει ότι τα εν λόγω μέτρα στήριξης στοχεύουν στην προστασία των ευάλωτων νοικοκυριών και επιχειρήσεων, είναι δημοσιονομικώς ανεκτά και διατηρούν τα κίνητρα για εξοικονόμηση ενέργειας. Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής, το καθαρό δημοσιονομικό κόστος ([18]) των μέτρων στήριξης έκτακτης ανάγκης στον τομέα της ενέργειας εκτιμάται σε 0,0 % του ΑΕΠ το 2023 και σύμφωνα με τις προβλέψεις σε 0,1 % το 2024 και σε 0,1 % το 2025. Ειδικότερα, η αύξηση του επιδόματος θέρμανσης και η επιστροφή του ειδικού φόρου κατανάλωσης ντίζελ στους αγρότες θεωρείται ότι θα παραμείνουν σε ισχύ το 2024 και το 2025, αν και με μικρό αντίκτυπο ([19]). Τα μέτρα στήριξης έκτακτης ανάγκης στον τομέα της ενέργειας καταργήθηκαν σταδιακά το 2023 και το 2024. Αυτό συνάδει με τη σύσταση του Συμβουλίου.

(19) Επιπλέον, το Συμβούλιο συνέστησε επίσης στην Ελλάδα να διατηρήσει τις εθνικά χρηματοδοτούμενες δημόσιες επενδύσεις και να διασφαλίσει την αποτελεσματική απορρόφηση των επιχορηγήσεων βάσει του μηχανισμού και άλλων κονδυλίων της Ένωσης, ιδίως για την προώθηση της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης. Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής, οι εθνικά χρηματοδοτούμενες δημόσιες επενδύσεις προβλέπεται να μειωθούν από 2,6 % του ΑΕΠ το 2023 στο 2,4 % του ΑΕΠ το 2024. Αυτό οφείλεται στο χρονοδιάγραμμα της περιόδου προγραμματισμού των διαρθρωτικών ταμείων της Ένωσης. Ειδικότερα, το ποσοστό συγχρηματοδότησης των επενδύσεων από την Ένωση στο πλαίσιο του νέου προγράμματος θεωρείται υψηλότερο από εκείνο των επενδύσεων της προηγούμενης περιόδου προγραμματισμού. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση των συγχρηματοδοτούμενων εθνικών δαπανών για επενδύσεις. Η δημοσιονομική προσαρμογή το 2024 δεν οφείλεται κατά κύριο λόγο στη μείωση των επενδύσεων. Λαμβανομένων υπόψη των εν λόγω πρόσθετων παραγόντων, εκτιμάται ότι οι δημόσιες επενδύσεις το 2024 ευθυγραμμίζονται με τις συστάσεις του Συμβουλίου. Αντίστοιχα, οι δημόσιες δαπάνες που χρηματοδοτούνται με έσοδα από ταμεία της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων των επιχορηγήσεων βάσει του μηχανισμού, αναμένεται να αυξηθούν από 2,5 % του ΑΕΠ το 2023 στο 3,4 % του ΑΕΠ το 2024.

(20) Με βάση τα μέτρα πολιτικής που ήταν γνωστά κατά την καταληκτική ημερομηνία των προβλέψεων και με την παραδοχή ότι η πολιτική θα παραμείνει αμετάβλητη, οι εαρινές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής προβλέπουν δημόσιο έλλειμμα ίσο με 0,8 % του ΑΕΠ το 2025. Η μείωση του ελλείμματος το 2025 αντικατοπτρίζει κυρίως τη μείωση των δαπανών για τόκους

([15]) Σύσταση του Συμβουλίου, της 14ης Ιουλίου 2023, σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2023 της Ελλάδας και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας 2023 της Ελλάδας (ΕΕ C 312 της 1.9.2023, σ. 67).

([16]) Ως καθαρές πρωτογενείς δαπάνες ορίζονται οι εθνικά χρηματοδοτούμενες δαπάνες εκτός i) των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων, ii) των δαπανών για τόκους, iii) των δαπανών για την κυκλική ανεργία και iv) των έκτακτων και άλλων προσωρινών μέτρων.

([17]) Λαμβάνονται υπόψη τα έκτακτα μέτρα ύψους 0,1 % του ΑΕΠ το 2024 σχετικά με έξοδα για τον μετριασμό των επιπτώσεων φυσικών καταστροφών (καθώς και 0,2 % του ΑΕΠ το 2023, επίσης σχετικά με έξοδα λόγω των φυσικών καταστροφών). Στις 14 Ιουλίου 2023 το Συμβούλιο αναφέρθηκε επίσης στις καταστροφικές πλημμύρες που έπληξαν την Ιταλία τον Μάιο του 2023 και συμφώνησε να ληφθεί υπόψη το κόστος των μέτρων άμεσης στήριξης έκτακτης ανάγκης εξαιτίας των εν λόγω πλημμυρών στις μεταγενέστερες αξιολογήσεις της συμμόρφωσης και να θεωρηθούν τα μέτρα, καταρχήν, έκτακτα και προσωρινά. Παρόμοια προσέγγιση έχει ακολουθηθεί όσον αφορά τις πλημμύρες στην Ελλάδα.

([18]) Το ποσοστό αυτό αντιπροσωπεύει το επίπεδο του ετήσιου δημοσιονομικού κόστους των εν λόγω μέτρων, συμπεριλαμβανομένων των εσόδων και των δαπανών και, κατά περίπτωση, χωρίς τα έσοδα από φόρους επί των απροσδόκητων κερδών των προμηθευτών ενέργειας.

([19]) Στις εαρινές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής εικάζεται, καταρχήν, ότι τα μέτρα τα οποία, σύμφωνα με την Ελλάδα, θα παραμείνουν σε ισχύ έως τα τέλη του 2024, θα έχουν δημοσιονομικές επιπτώσεις και το 2025.

και τη συγκρατημένη αύξηση του μισθολογικού κόστους του δημόσιου τομέα. Ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ αναμένεται να μειωθεί στο 149,3 % έως τα τέλη του 2025. Η μείωση του δείκτη χρέους ως προς το ΑΕΠ το 2025 αντικατοπτρίζει κυρίως το αυξανόμενο πρωτογενές πλεόνασμα και την αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ, καθώς και τις προσαρμογές αποθεμάτων-ροών. Η συνετή δημοσιονομική πολιτική αναμένεται να συμβάλει και στην ενίσχυση της εξωτερικής θέσης.

(21) Εξακολουθεί να υπάρχει περιθώριο για περαιτέρω ενίσχυση του πλαισίου φορολογικής πολιτικής, ώστε να μπορέσει η Ελλάδα να προσελκύσει περισσότερες επενδύσεις, μειώνοντας έτσι το επενδυτικό κενό, το οποίο παραμένει σημαντικό, με βάση τις βέλτιστες πρακτικές και τις μεταρρυθμίσεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, συμπεριλαμβανομένης μιας νέας μεταρρύθμισης που έχει στόχο την περαιτέρω ενίσχυση των προσπαθειών της Ελλάδας να πατάξει τη φοροδιαφυγή. Ειδικότερα, η θέσπιση ευρύτερου συστήματος φορολογικών ερμηνευτικών αποφάσεων σύμφωνων με βέλτιστες πρακτικές της Ένωσης θα μπορούσε να παράσχει στους φορολογουμένους διαφανή ερμηνεία της ισχύουσας φορολογικής νομοθεσίας, αυξάνοντας έτσι την ασφάλεια δικαίου για τους επενδυτές. Επιπλέον, η εντατικοποίηση των προσπαθειών για την επέκταση της ικανότητας της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων θα μπορούσε να συμβάλει στην περαιτέρω αύξηση της φορολογικής συμμόρφωσης.

(22) Η Ελλάδα συνέχισε να λαμβάνει μέτρα για τον εκσυγχρονισμό της δημόσιας διοίκησής της, αλλά εξακολουθεί να υπάρχει περιθώριο για περαιτέρω αύξηση της αποδοτικότητάς της. Έπειτα από σημαντική προσαρμογή μετά το 2010, το μέγεθος και το κόστος της δημόσιας διοίκησής της ευθυγραμμίστηκαν σε μεγάλο βαθμό με τον μέσο όρο της Ένωσης. Το μισθολογικό κόστος του δημόσιου τομέα της Ελλάδας παρέμεινε σταθερό το 2023 στο 10,8 % του ΑΕΠ, κατά τι υψηλότερο από τον μέσο όρο της Ένωσης (10,2 % του ΑΕΠ). Η προσαρμογή των επιδομάτων, μεταξύ άλλων για τις θέσεις διευθυντικής ευθύνης, η οποία τέθηκε σε ισχύ στις αρχές του 2024, ήταν συνεπής με το ενιαίο μισθολόγιο, καθώς εφαρμόστηκε σε ολόκληρη τη δημόσια διοίκηση. Για να διατηρηθούν αυτές οι επιτυχίες στο μέλλον έχει ιδιαίτερη σημασία: να διασφαλιστεί η συνέχιση της εφαρμογής του ενιαίου μισθολογίου, με παράλληλη διατήρηση των σημερινών επιπέδων προσωπικού μέσω της συνέχισης της εφαρμογής του κανόνα «μία πρόσληψη για κάθε αποχώρηση» για το μόνιμο προσωπικό· και να διατηρηθεί το ανώτατο όριο που θεσπίστηκε το 2022 για το έκτακτο προσωπικό. Στο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας περιλαμβάνονται μέτρα για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης, συμπεριλαμβανομένης της θέσπισης πλαισίου πολυεπίπεδης διακυβέρνησης που εγκρίθηκε το 2023. Προκειμένου να υλοποιηθούν οι αναμενόμενες βελτιώσεις όσον αφορά τον συντονισμό μεταξύ του κεντρικού, του περιφερειακού και του τοπικού επιπέδου, το εν λόγω πλαίσιο, συμπεριλαμβανομένων των προβλεπόμενων δομών διακυβέρνησης και του πληροφοριακού συστήματος, αναμένεται να καταστεί πλήρως λειτουργικό κατά τη διάρκεια του 2024.

(23) Σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 3 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 και το κριτήριο 2.2 του παραρτήματος V του εν λόγω κανονισμού, το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας περιλαμβάνει εκτεταμένο σύνολο αλληλοενισχυόμενων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που πρέπει να υλοποιηθούν έως το 2026. Οι εν λόγω μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις αναμένεται να συμβάλουν στην αποτελεσματική αντιμετώπιση του συνόλου ή σημαντικού υποσυνόλου των προκλήσεων που προσδιορίζονται στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις. Εντός αυτού του αυστηρού χρονικού πλαισίου, είναι αναγκαίο να προχωρήσει ταχέως η αποτελεσματική υλοποίηση του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, συμπεριλαμβανομένου του κεφαλαίου για το REPowerEU, για την ενίσχυση της μακροπρόθεσμης ανταγωνιστικότητας της Ελλάδας μέσω της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης, με παράλληλη διασφάλιση της κοινωνικής δικαιοσύνης. Για την εκπλήρωση των δεσμεύσεων του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας έως τον Αύγουστο του 2026 είναι αναγκαίο η Ελλάδα να συνεχίσει την υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων και να επιταχύνει τις επενδύσεις αντιμετωπίζοντας σχετικές προκλήσεις και διασφαλίζοντας παράλληλα ισχυρή διοικητική ικανότητα. Οι ελληνικές αρχές ενέκριναν μέτρα για τη βελτίωση της εφαρμογής και για την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας, ενώ το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας περιλαμβάνει περαιτέρω ειδικά μέτρα που αναμένεται να συμβάλουν στην επίτευξη αυτού του στόχου. Στις ειδικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Ελλάδα συγκαταλέγονται: i) οι χρονοβόρες δικαστικές διαδικασίες για την άσκηση νομικών αξιώσεων κατά διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων, με αποτέλεσμα να υπάρχουν ενδεχομένως καθυστερήσεις στην προγραμματισμένη ημερομηνία ολοκλήρωσης των επενδύσεων μετά τον Αύγουστο του 2026· ii) η αργή μεταβίβαση δικαιωμάτων ιδιοκτησίας· και iii) ο ανεπαρκής συντονισμός, που είναι ιδιαίτερα προφανής όσον αφορά τις επενδύσεις και τις μεταρρυθμίσεις οι οποίες καλύπτουν τομείς πολιτικής που εκτείνονται πέραν των αρμοδιοτήτων ενός μόνο υπουργείου. Η συστηματική συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών, των κοινωνικών εταίρων, της κοινωνίας των πολιτών και άλλων σχετικών ενδιαφερόμενων μερών παραμένει αναγκαία προκειμένου να διασφαλιστεί η ευρεία οικειοποίηση της επιτυχούς υλοποίησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

(24) Στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής, σύμφωνα με το άρθρο 18 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([20]), η Ελλάδα οφείλει να επανεξετάσει κάθε πρόγραμμα που υποστηρίζεται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+), το Ταμείο Συνοχής και το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης (ΤΔΜ) έως τον Μάρτιο του 2025, λαμβάνοντας υπόψη, μεταξύ άλλων, τις προκλήσεις που προσδιορίζονται στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις του 2024, καθώς και το οικείο εθνικό σχέδιο για την ενέργεια και το κλίμα. Η εν λόγω επανεξέταση αποτελεί τη βάση για την οριστική κατανομή της ενωσιακής χρηματοδότησης που περιλαμβάνει κάθε πρόγραμμα. Η Ελλάδα έχει σημειώσει πρόοδο ως προς την εφαρμογή

([20]) Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 2021, για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων (ΕΕ L 231 της 30.6.2021, σ. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής και του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, αλλά εξακολουθούν να υπάρχουν προβλήματα. Ειδικότερα, η Ελλάδα εξακολουθεί να καταγράφει βραδεία ανάπτυξη στις πιο απομακρυσμένες περιοχές και σημαντικές ανισότητες μεταξύ αστικών και μη αστικών περιοχών. Έχει καθοριστική σημασία να επιταχυνθεί η εφαρμογή των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής, σε συνδυασμό με την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. Οι προτεραιότητες που συμφωνήθηκαν στο πρόγραμμα παραμένουν σε ισχύ. Ειδικότερα, για την τόνωση της ανταγωνιστικότητας είναι αναγκαία τόσο τα μέτρα που βελτιώνουν την ικανότητα των επιχειρήσεων να καινοτομούν όσο και τα μέτρα που επικεντρώνονται σε στοχευμένη επιχειρηματική στήριξη. Στο πλαίσιο της πράσινης μετάβασης απαιτούνται επενδύσεις στη διαχείριση των αποβλήτων για να επιτευχθούν οι στόχοι ανακύκλωσης και να περιοριστεί η υγειονομική ταφή. Είναι αναγκαίο να βελτιωθεί η διαχείριση των υδάτων με ολοκληρωμένο τρόπο που θα περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τη διαχείριση των υδάτων και των λυμάτων, την ανάκτηση ενέργειας, την ψηφιοποίηση, την επαναχρησιμοποίηση των υδάτων, τα όμβρια ύδατα και τη βιώσιμη αφαλάτωση με βάση ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Η ενεργειακή μετάβαση απαιτεί μεγαλύτερο μερίδιο ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, λύσεις αποθήκευσής της και αύξηση της ενεργειακής απόδοσης, καθώς και την αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας. Η αύξηση του μεριδίου των καθαρών αστικών μεταφορών είναι επίσης καίριας σημασίας για την επίτευξη ουδέτερου ισοζυγίου άνθρακα. Τα προγράμματα της πολιτικής συνοχής θα πρέπει να συνεχίσουν να επενδύουν σε δεξιότητες, με βάση μια ολοκληρωμένη στρατηγική, για την εφαρμογή της πρωτοβουλίας «Εγγύηση για τα Παιδιά», την προώθηση ποιοτικών και οικονομικά προσιτών υπηρεσιών μακροχρόνιας φροντίδας και κοινωνικής στέγασης, και για την ενίσχυση της ενεργοποίησης στην αγορά εργασίας και της κοινωνικής ένταξης περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι Ρομά και τα άτομα που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών. Στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής, η πρόληψη και η ετοιμότητα για τους κινδύνους που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή χρήζουν περαιτέρω προσοχής. Η Ελλάδα θα μπορούσε επίσης να αξιοποιήσει την πλατφόρμα «Στρατηγικές Τεχνολογίες για την Ευρώπη», που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2024/795 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([21]), για να στηρίξει τον βιομηχανικό μετασχηματισμό της, ιδίως την παραγωγή και αποθήκευση καθαρής ενέργειας, την πράσινη ναυτιλία και τη βιοτεχνολογία, καθώς και την ανάπτυξη πράσινων και ψηφιακών δεξιοτήτων.

(25) Πέρα από τις οικονομικές και κοινωνικές προκλήσεις στις οποίες ανταποκρίνονται το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλα ταμεία της Ένωσης, η Ελλάδα αντιμετωπίζει διάφορες πρόσθετες προκλήσεις που σχετίζονται με την οικονομική ανάπτυξη, το κανονιστικό πλαίσιο και την αναβάθμιση των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού, οι οποίες, εάν αντιμετωπιστούν, θα μπορούσαν να ενισχύσουν την ανταγωνιστικότητα της χώρας. Το ποσοστό απασχόλησης, αν και αυξάνεται, είναι από τα χαμηλότερα στην Ένωση, εξακολουθούν δε να υφίστανται προβλήματα όσον αφορά την πρόσβαση στην αγορά εργασίας, ιδίως για τις γυναίκες και τους νέους. Όσον αφορά την εκπαίδευση, τα τελευταία έτη η Ελλάδα έχει λάβει μέτρα για την αναθεώρηση των προγραμμάτων σπουδών, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, και για την ενσωμάτωση σε αυτά ορισμένων μαθημάτων σχετικών με ψηφιακές και μη τεχνικές δεξιότητες. Ωστόσο, οι επιδόσεις σε βασικές δεξιότητες παραμένουν ιδιαίτερα χαμηλές, υπονομεύοντας τα αποτελέσματα της αγοράς εργασίας, την παραγωγικότητα και την ανταγωνιστικότητα. Αυτό αποδεικνύεται από τις επιδόσεις των 15χρονων μαθητών στα μαθηματικά, την ανάγνωση και τις θετικές επιστήμες, οι οποίες έχουν επιδεινωθεί ραγδαία από το 2012 και είναι από τις χαμηλότερες στην Ένωση, σύμφωνα με το τελευταίο Πρόγραμμα Διεθνούς Αξιολόγησης Μαθητών του ΟΟΣΑ. Το υψηλό και αυξανόμενο ποσοστό μαθητών με ανεπαρκείς επιδόσεις, ακόμη και μεταξύ όσων προέρχονται από περισσότερο ευνοημένα περιβάλλοντα, και το χαμηλό ποσοστό μαθητών με κορυφαίες επιδόσεις καταδεικνύουν διαρθρωτικά προβλήματα όσον αφορά την ποιότητα και την ισότητα του εκπαιδευτικού συστήματος. Η Ελλάδα κατατάσσεται επίσης στην τελευταία θέση μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά τη συμμετοχή στην προσχολική εκπαίδευση σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat του 2019 για τα παιδιά ηλικίας 3 ετών και άνω, και μεταξύ των μεσαίων κρατών μελών όσον αφορά την επίσημη παιδική μέριμνα για παιδιά ηλικίας κάτω των 3 ετών, με ποσοστό συμμετοχής 29,6 % (με βάση στοιχεία του 2023). Αυτό έχει διαπιστωθεί ότι επηρεάζει θετικά τα εν συνεχεία εκπαιδευτικά αποτελέσματα. Οι προκλήσεις που υπονομεύουν τα εκπαιδευτικά αποτελέσματα της Ελλάδας μπορούν να συνδεθούν με: i) την υποχρηματοδότηση του εκπαιδευτικού συστήματος· ii) την ανεπαρκή έμφαση στις μεθόδους διδασκαλίας και μάθησης βάσει ικανοτήτων με ιδιαίτερη εστίαση στις επιχειρηματικές, μη τεχνικές και εγκάρσιες δεξιότητες· iii) τα χαμηλά επίπεδα σχολικής αυτονομίας· και iv) την περιορισμένη πρόοδο όσον αφορά τη συστηματική αξιολόγηση των εκπαιδευτικών.

(26) Η βελτίωση των υπηρεσιών προς το κοινό και η αύξηση της οικονομικής, δημοσιονομικής και κλιματικής βιωσιμότητας εξακολουθούν να αποτελούν σημαντικές προτεραιότητες. Στο πλαίσιο αυτό, υπάρχει περιθώριο για περαιτέρω βελτίωση της διαχείρισης των κρατικών περιουσιακών στοιχείων, μεταξύ άλλων μέσω του εκσυγχρονισμού των κρατικών επιχειρήσεων και της αξιοποίησης των δημόσιων ακινήτων. Σε ορισμένες κρατικές επιχειρήσεις υλοποιήθηκαν επιτυχώς ορισμένες μεταρρυθμίσεις, οι οποίες συνέβαλαν στην αύξηση της επιχειρησιακής ευελιξίας και της εμπορικής αυτονομίας, στην ενίσχυση των ικανοτήτων εσωτερικής διαχείρισης και στη βελτίωση των πολιτικών και των διαδικασιών τους για τις δημόσιες συμβάσεις, τις αποδοχές και τις προσλήψεις. Η αναπαραγωγή τέτοιων πρακτικών θα ωφελούσε και άλλες κρατικές επιχειρήσεις, ώστε να προσφέρουν αυξημένη αξία τόσο για την κοινωνία όσο και για την οικονομία. Η Ελληνική Εταιρεία Συμμετοχών και Περιουσίας (ΕΕΣΥΠ) και οι θυγατρικές της διαδραματίζουν κεντρικό ρόλο στη διαχείριση των εν λόγω κρατικών περιουσιακών στοιχείων. Υπάρχουν σκέψεις σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να βελτιωθεί περαιτέρω η αποδοτικότητα και η αποτελεσματικότητα της ΕΕΣΥΠ, για παράδειγμα με την αύξηση της οργανωτικής και λειτουργικής ικανότητάς της, καθώς και με την ενίσχυση της λειτουργικής αυτονομίας και της εσωτερικής εμπειρογνωσίας της στον τομέα των επενδύσεων.

([21]) Κανονισμός (ΕΕ) 2024/795 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Φεβρουαρίου 2024, για τη θέσπιση της πλατφόρμας στρατηγικών τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP) και την τροποποίηση της οδηγίας 2003/87/ΕΚ και των κανονισμών (ΕΕ) 2021/1058, (ΕΕ) 2021/1056, (ΕΕ) 2021/1057, (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, (ΕΕ) αριθ. 223/2014, (ΕΕ) 2021/1060, (ΕΕ) 2021/523, (ΕΕ) 2021/695, (ΕΕ) 2021/697 και (ΕΕ) 2021/241 (ΕΕ L, 2024/795, 29.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj).

(27) Η βραδεία περιβαλλοντική αδειοδότηση, που οφείλεται, μεταξύ άλλων, σε κανονιστικά κενά, εξακολουθεί να εμποδίζει τις επενδύσεις σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο. Η περιβαλλοντική αδειοδότηση αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της συνολικής διαδικασίας αδειοδότησης για κάθε είδος επένδυσης, και η διαδικασία για την απόκτηση περιβαλλοντικής άδειας είναι πολύπλοκη και χρονοβόρα. Ειδικότερα, εξακολουθεί να μην υπάρχει περιβαλλοντική ταξινόμηση για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας ή όροι που να καθορίζουν υπό ποιες συνθήκες μπορούν να αδειοδοτηθούν βιομηχανικές δραστηριότητες με περιορισμένες περιβαλλοντικές επιπτώσεις. Πρέπει επίσης να καθοριστούν τα κριτήρια για τις περιπτώσεις που απαιτούν απλουστευμένη διαδικασία αδειοδότησης λόγω μη ουσιαστικών αλλαγών. Η έλλειψη κανονιστικών πράξεων που συμβάλλουν στην επίλυση των εν λόγω ζητημάτων δεν επιτρέπει να τελεσφορήσουν οι νομοθετικές βελτιώσεις που είχαν θεσπιστεί προηγουμένως με σκοπό η περιβαλλοντική αδειοδότηση να βασίζεται σε πιο ορθολογικά κριτήρια βάσει κινδύνου. Η έκδοση των εν λόγω εκκρεμών κανονιστικών πράξεων θα μπορούσε να έχει ουσιαστικό αντίκτυπο στον χρόνο και την ποιότητα των περιβαλλοντικών εκτιμήσεων τόσο για τις νέες όσο και για τις τροποποιημένες/ανανεωμένες άδειες για τις σχετικές επενδύσεις. Επιπλέον, παρά την ολοκλήρωση του κανονιστικού πλαισίου για τη χρήση αξιολογητών μελετών περιβαλλοντικών επιπτώσεων από τον ιδιωτικό τομέα, το σχετικό μητρώο παραμένει ανεκμετάλλευτο και το σύστημα δεν έχει ακόμη τεθεί σε λειτουργία. Η ολοκλήρωση του κανονιστικού πλαισίου με τη θέσπιση της ελλείπουσας παράγωγης νομοθεσίας και τη θέση σε λειτουργία του συστήματος πιστοποιημένων περιβαλλοντικών αξιολογητών από τον ιδιωτικό τομέα θα συμβάλει στην ενίσχυση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος στην Ελλάδα, καθώς οι εν λόγω αξιολογητές αναμένεται να μειώσουν τα σημεία συμφόρησης στη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης και να τονώσουν την εμπιστοσύνη των επενδυτών. Οι προαναφερθείσες δράσεις πολιτικής αναμένεται να διευκολύνουν τις επενδύσεις, οι οποίες προορίζονται να αυξήσουν την παραγωγικότητα και να διευρύνουν την εξαγωγική βάση, έτσι ώστε να μειωθεί η εξάρτηση από τις εισαγωγές, να βελτιωθούν οι προοπτικές ανάπτυξης και να στηριχθούν η εξωτερική επανεξισορρόπηση και η εξομάλυνση των ανισορροπιών αποθεμάτων.

(28) Παρά τις προσπάθειες που έχει καταβάλει, ιδίως αυξάνοντας το ποσοστό των ανανεώσιμων πηγών στη συνολική της παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, η Ελλάδα εξακολουθεί να εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τα ορυκτά καύσιμα, καθώς το πετρέλαιο και το αέριο αντιπροσώπευαν το 55 % και το 20 %, αντίστοιχα, του ενεργειακού της μείγματος το 2022. Εξακολουθούν να απαιτούνται περαιτέρω δράσεις για να μειωθεί η εξάρτηση της Ελλάδας από τα ορυκτά καύσιμα, μολονότι το κεφάλαιο για το REPowerEU που προστέθηκε στο αναθεωρημένο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Ελλάδας περιλαμβάνει διάφορες μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις οι οποίες αναμένεται να επιταχύνουν τις προσπάθειες απανθρακοποίησης της Ελλάδας. Η Ελλάδα διαθέτει έναν από τους παλαιότερους στόλους οχημάτων στην Ένωση και η χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις μεταφορές παραμένει περιορισμένη. Ως εκ τούτου, ο τομέας των μεταφορών στην Ελλάδα παραμένει μία από τις μεγαλύτερες πηγές εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα. Μια πιο φιλόδοξη πολιτική θα μπορούσε να δώσει τον τόνο για την επιτάχυνση του εξηλεκτρισμού του τομέα των μεταφορών. Η εν λόγω πολιτική θα μπορούσε να περιλαμβάνει την επέκταση των κατηγοριών οχημάτων για τα οποία, βάσει του Εθνικού Κλιματικού Νόμου, απαιτείται να πραγματοποιηθεί η μετάβαση από κινητήρες καύσης σε ηλεκτρικούς κινητήρες, καθώς και την επιβολή της απόσυρσης των εξαιρετικά ρυπογόνων οχημάτων.

(29) Η αυξανόμενη συχνότητα και σοβαρότητα των φυσικών καταστροφών που πλήττουν την Ελλάδα έχει ασκήσει μεγάλη πίεση στο σύστημα πολιτικής προστασίας. Το 2023 η Ελλάδα υπέστη σοβαρές δασικές πυρκαγιές και πλημμύρες, οι οποίες προκάλεσαν θανάτους, καταστροφικές βλάβες στο φυσικό περιβάλλον και εκτεταμένες ζημιές σε περιουσίες και υποδομές. Οι επενδύσεις στην πολιτική προστασία στο πλαίσιο του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και των ταμείων της πολιτικής συνοχής αναμένεται να ενισχύσουν τις ικανότητες αντιμετώπισης καταστροφών. Ωστόσο, υπάρχει περιθώριο για περαιτέρω ενίσχυση των προσπαθειών πρόληψης. Οι μεταρρυθμίσεις και οι επενδύσεις για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας των μέτρων έγκαιρης προειδοποίησης, των μέτρων ενίσχυσης της κλιματικής ανθεκτικότητας των υποδομών και άλλων μέτρων πρόληψης κινδύνων θα μπορούσαν να συμπληρώσουν τα μέτρα ετοιμότητας και να συμβάλουν στον περιορισμό των ζημιών τις οποίες θα προκαλέσουν μελλοντικές φυσικές καταστροφές. Επιπλέον, το πεδίο εφαρμογής των επενδύσεων θα μπορούσε να επικεντρωθεί σε δράσεις που ενισχύουν την ανθεκτικότητα μέσω της πρόληψης και της ετοιμότητας, καθώς και μέσω της χρήσης προσεγγίσεων που βασίζονται στο οικοσύστημα.

(30) Δεδομένης της στενής διασύνδεσης των οικονομιών των κρατών μελών της ζώνης του ευρώ και της συλλογικής συνεισφοράς τους στη λειτουργία της οικονομικής και νομισματικής ένωσης, το 2024 το Συμβούλιο συνέστησε στα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ να λάβουν μέτρα, μεταξύ άλλων μέσω των σχεδίων τους για την ανάκαμψη και την ανθεκτικότητα, για να εφαρμόσουν τη σύσταση του 2024 σχετικά με τη ζώνη του ευρώ. Όσον αφορά την Ελλάδα, οι συστάσεις 1, 2 και 3 συμβάλλουν στην υλοποίηση της πρώτης, της δεύτερης, της τρίτης, της τέταρτης και της πέμπτης σύστασης που ορίζονται στη σύσταση του 2024 σχετικά με τη ζώνη του ευρώ.

(31) Υπό το πρίσμα της εμπεριστατωμένης επισκόπησης της Επιτροπής και των συμπερασμάτων σχετικά με την ύπαρξη ανισορροπιών, οι συστάσεις βάσει του άρθρου 6 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 αποτυπώνονται στις συστάσεις 1, 2 και 3. Οι πολιτικές που αναφέρονται στη σύσταση 1 συμβάλλουν στην αντιμετώπιση των ευπαθειών που συνδέονται με το δημόσιο χρέος, την εξωτερική θέση και τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια. Οι πολιτικές που αναφέρονται στις συστάσεις 2 και 3 στηρίζουν τη δυνητική αύξηση του ΑΕΠ και, ως εκ τούτου, συμβάλλουν επίσης στην υλοποίηση της σύστασης 1. Οι συστάσεις 1, 2 και 3 συμβάλλουν τόσο στην αντιμετώπιση των ανισορροπιών όσο και στην εφαρμογή της σύστασης του 2024 σχετικά με τη ζώνη του ευρώ, σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 30,

ΣΥΝΙΣΤΑ στην Ελλάδα να λάβει μέτρα το 2024 και το 2025 προκειμένου:

1. Να υποβάλει εγκαίρως το μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιο. Σύμφωνα με τις απαιτήσεις του μεταρρυθμισμένου Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, να περιορίσει την αύξηση των καθαρών δαπανών ([22]) το 2025 σε ρυθμό που να συνάδει, μεταξύ άλλων, με τη θέση του χρέους της γενικής κυβέρνησης σε αξιόπιστα καθοδική πορεία σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα και με τη διατήρηση του ελλείμματος της γενικής κυβέρνησης κάτω από την τιμή αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ που ορίζει η Συνθήκη. Να συνεχίσει να βελτιώνει τον φιλικό προς τις επενδύσεις χαρακτήρα του φορολογικού συστήματος ενισχύοντας την ασφάλεια δικαίου του και να συνεχίσει να αυξάνει τη λειτουργική αυτονομία της φορολογικής αρχής. Να διασφαλίσει την αποδοτικότητα της δημόσιας διοίκησης, εξασφαλίζοντας παράλληλα τη δυνατότητά της να προσελκύει τις κατάλληλες δεξιότητες, διατηρώντας τη συνέπεια με το ενιαίο μισθολόγιο και εφαρμόζοντας το πλαίσιο πολυεπίπεδης διακυβέρνησης. Να διασφαλίσει ότι τα εξωτερικά ισοζύγια θα εξακολουθήσουν να βρίσκονται σε τροχιά σταθερής βελτίωσης, προωθώντας την ισόρροπη ανάπτυξη και στηρίζοντας παραγωγικές εγχώριες επενδύσεις. Να εξακολουθήσει να μειώνει το σύνολο των μη εξυπηρετούμενων δανείων που διακρατούνται από τράπεζες και διαχειριστές πιστώσεων, μεταξύ άλλων βελτιώνοντας περαιτέρω τις διαδικασίες ηλεκτρονικών πλειστηριασμών για να μειωθεί το ποσοστό των ανεπιτυχών πλειστηριασμών.

2. Να ενισχύσει τη διοικητική ικανότητα διαχείρισης των κονδυλίων της Ένωσης, να επιταχύνει τις επενδύσεις και να διατηρήσει τη δυναμική υλοποίησης των μεταρρυθμίσεων. Να αντιμετωπίσει τις σχετικές προκλήσεις, ώστε να καταστεί δυνατή η αδιάλειπτη, ταχεία και αποτελεσματική υλοποίηση του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, συμπεριλαμβανομένου του κεφαλαίου για το REPowerEU, διασφαλίζοντας την ολοκλήρωση των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων έως τον Αύγουστο του 2026. Να επιταχύνει την εφαρμογή των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής. Στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης των εν λόγω προγραμμάτων, να εξακολουθήσει να επικεντρώνεται στις συμφωνηθείσες προτεραιότητες, λαμβάνοντας μέτρα για την καλύτερη αντιμετώπιση των αναγκών όσον αφορά την πρόληψη και την ετοιμότητα για τους κινδύνους που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή, εξετάζοντας παράλληλα τις δυνατότητες που παρέχει η πρωτοβουλία για την πλατφόρμα «Στρατηγικές Τεχνολογίες για την Ευρώπη» με σκοπό τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας.

3. Να τονώσει την ανταγωνιστικότητα με την αντιμετώπιση των ανεπαρκών επιδόσεων σε βασικές δεξιότητες, την ενίσχυση της διαχείρισης των κρατικών περιουσιακών στοιχείων και την ολοκλήρωση του κανονιστικού πλαισίου για την περιβαλλοντική αδειοδότηση.

4. Να μειώσει την εξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα επιταχύνοντας την απανθρακοποίηση του τομέα των μεταφορών. Να ενισχύσει τη διαχείριση των φυσικών καταστροφών θεσπίζοντας αποτελεσματικό σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης και πρόληψης των κινδύνων.

Λουξεμβούργο, 21 Οκτωβρίου 2024.

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

NAGY I.

([22]) Σύμφωνα με το άρθρο 2 σημείο 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, ως «καθαρές δαπάνες» νοούνται οι κρατικές δαπάνες μετά την αφαίρεση των δαπανών για τόκους, των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων, των δαπανών για προγράμματα της Ένωσης που καλύπτονται στο σύνολό τους από ενωσιακά κονδύλια, των εθνικών δαπανών για τη συγχρηματοδότηση προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από την Ένωση, των κυκλικών στοιχείων των δαπανών για επιδόματα ανεργίας και των έκτακτων και άλλων προσωρινών μέτρων.